Volume III (2017)

A. BREMENSIS, *Barbarlıktan Medeniyete Vikingler*.
İstanbul 2017. Yeditepe Yayınları, 248 sayfa.
Çev. S. Özkan. ISBN: 9786059787888

Bahattin BAYRAM

*Libri: Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Volume III: Ocak-Aralık 2017) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni: B. Bayram, *Barbarlıktan Medeniyete Vikingler*. Yazar: A. Bremensis, *Libri* III (2017) 351-353. DOI: 10.20480/lbr.2017027

Geliş Tarihi: 15.09.2017 | Kabul Tarihi: 11.11.2017
Elektronik Yayın Tarihi: 14.11.2017

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**A. BREMENSIS, *Barbarlıktan Medeniyete Vikingler*.
İstanbul 2017. Yeditepe Yayınları, 248 sayfa. Çev. S. Özkan.
ISBN: 9786059787888**

Bahattin BAYRAM*

MS VIII. yüzyılın sonlarından itibaren İngiltere, İrlanda, Avrupa, Akdeniz, Kafkasya ve hatta Anadolu'yu da içine alan Viking akınları ve Vikingler hakkında çeşitli yorumlarda bulunulmuştur. Korsanlar, soyguncular, yabancılar, Normanlar, Danlar ve Adamus Bremensis'in adlandırdığı üzere Ascomanniler Ortaçağ Tarihi'nde önemli bir role sahiptir. Tarihsel bir kurgu olan Viking Çağı'nı iki anıtsal olay simgeler. Bunlardan ilki Vikinglerin, Northmberland sahili yakınlarında Lindisfarne manastırına saldırıp 793 yılındaki yağmalarıdır. İkincisi ise yine geleneksel olarak York yakınlarında ki Stamford Köprüsü Savaşı'nda İngiltere Kralı Harold'ın Vikingleri yenilgiye uğratmasıdır. Ancak kurgu tarihin ötesinde 1070'de Danimarka kralı Sven Estridsson'un İngiltere'ye dönmesi ve İngiliz aristokrasisinin desteğini alarak tacı istemesi, aynı yıl içerisinde yeni İngiltere kralı William'ın bu planları bozması gibi seneler içerisinde sürüp giden gelişmeler vardır.

Dünya tarihi içerisinde önemli bir yere sahip olan Vikingler üzerine ne yazık ki Türkiye'de kısıtlı akademik çalışmaların dışında bir elin parmağını geçmeyecek yayın bulunmaktadır. Tanıtımımıza konu olan *Barbarlıktan Medeniyete Vikingler* eseri ise Türkiye'de Viking ve İskandinav tarihçiliğine dair bir ilginin ve desteğin oluştuğunu göstermektedir. Eserin müellifi Adamus Bremensis 11. yüzyılın ikinci yarısında yaşamıştır. Hakkında çok fazla bilgi bulunmayan Adamus'un Saksonya'nın Meissen kentinden olduğu düşünülmektedir. S. Özkan'ın yorumuna göre doğum ve ölüm tarihi bilinmemekle birlikte

* MA., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Ortaçağ Araştırmaları, bahattinbayram2@gmail.com

eserin kronolojisinden anlaşıldığı kadarıyla 1050 yılından önce doğmuş olması ve 1085'ten önce ölmüş olması gerekmektedir. Kendisinin eserini yazmaya ömrünün son on yılında başladığı ve ölmeden bitirdiği tahmin edilmektedir.

Eserin orijinal adı *Gesta Hammaburgensis Ecclesiae Pontificum*'dur. Eser, *Sunuş* (7-23) ve *Giriş* (23-27) kısımlarına ek olarak dört bölümden oluşmaktadır.

Müellif, ilk bölümde (27-71) Başpiskopos Adaldag'a kadar olan Hamburg-Bremen kilisesi tarihini anlatmaktadır. Bu bölümde kilisenin misyonunu yürüttüğü Saksonya bölgesini ve halklarını ortaya koyarken sık sık Ortaçağ'ın ünlü tarihçisi ve Frank İmparatoru Charlamange'nın (Fransızca Charlemagne, Almanca Karl I. der Große, Latince Carolus Magnus veya Karolus Magnus) biyografi yazarı Einhard'ı referans aldığı anlaşılmaktadır. Birinci bölümün önemli bir kısmını İskandinav halklarının Hristiyanlaşma sürecine ayıran Bremensis, kuzey halklarının Hristiyanlığa kapılarını ilk defa Frank Kralı Ludwing zamanında açtığını belirtmektedir. Müellif birinci bölüm içerisinde ayrıca Viking saldırılarından ve onlara karşı kazanılan galibiyetlerden bahsederken, Macar istilasından ve yine bağlı olduğu kilisenin etkileşimi neticesinde Slav-Viking ittifakının Saksonya üzerindeki tehlikelerinden de söz etmektedir.

Eserin ikinci bölümü (71-125) başpiskopos Adaldag'ın elli üç yıl süren iktidarındaki faaliyetler ile başlayıp Adalbert'e kadar olan başpiskoposların yaşadıklarını konu edinmektedir. Elbe nehrinin her iki yakasında yaşanan olayları konu edinen Adam, özellikle Kral Otto'nun güçlü otoritesinin Vikinglerin Saksonya içlerinde durdurulması ve Slav halkının Hristiyanlaştırılmasında önemli bir etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadır. Bölüm içerisinde ayrıca Kral Otto'nun Roma'ya hareketinden ve İtalya'da kurulan birçok manastırdan bahsederken Adam'ın yorumlarından Slav halklarının da bir müddet kuzey halkları içerisinde anıldığını anlıyoruz.

Eserin üçüncü bölümünde (125-191) başpiskopos Adalbert'in yirmi dokuz yıl süren yönetimi ve ünü tartışılmıştır. Bu husus dışında özellikle Danimarka, Norveç ve İsveç ülkeleri içerisindeki iç savaş hakkında bilgi verilirken olaylar yine teolojik pencereden yorumlanmıştır.

Müellifin son bölüm olarak eklediği dördüncü bölümde (191-227) ise İskandinavya'nın tarihi, coğrafyası ve geleneklerine yer verilmiştir. Erken coğrafi keşifler için önemli bir kaynak niteliği taşıyan Adam'ın eseri İzlanda ve Grönland isimlerinin geçtiği ilk kaynak olarak sunulmaktadır.

Eserin mütercimi Selahattin Özkan eserin dört bölümüne ek olarak *Adam Efendi'nin Piskoposa Son Sözü* (227-231), *Ekler* (231-235) ile metnin kolay anlaşılabilmesi için *Sözlük* (235-243), *Seçilmiş Kaynakça* (243-245) ve *İndeks* (245-248) kısımlarını eklemiştir.

Ticaret ve korsanlığın el ele büyüdüğü bir dönemde kilise kaynaklarının yanında Latince eserlerle ve sözlü kaynaklarla desteklenen Adam'ın eserinde Bremen'deki bağlı olduğu kilise anlatımının odağını oluşturmuştur. Adam'ın bir rahip olması kimi durumlarda doğruyu isteyerek göz ardı etmesini beraberinde getirir de aynı alanda daha önce yayınlanan Stefan Brink ve Neil Price'in editörlüğünü yaptığı *Viking Dünyası* (*Viking Dünyası*. Ed.Stefan Brink-Neil Price. Çev. E. Kılıç, İstanbul, 2015. Alfa Yayınları.) adlı çalışmayı birçok yönden desteklemesi bakımından Viking adı ve Viking çağının sonu gibi birçok tartışmaya katkıda bulunacağı aşîkârdır.